

V Auhinnatöö, nqzw.

370 404

Jutlus: Mt. 10, 34-39.

Märkusõna:

"Mõõk-kui võitluse sümbol."

Pender, Heinrich.

1. XII. 1930. a. tunnustatud
jutlus II (võidul III) auhinna
saajaks.

Autor: stud. theol. Heinrich
Pender.

E. V. Tartu Ülikooli

Tramberg
Tartu ülikooli Sekretär

Usuteaduskonna auhinna

teemi käsitus 1930. a.

Jutlus: Mt. 10, 34-39.

a) eksegeetiline osa 1-4 lk.

b) homileetiline osa 5-23.

P.A

17614

Märgusõna:

„Mõõk-kui võitluse sümbol.“

D/371243

Ensegiteiline osa.

Mitte rahulikku puhkust, vaid võitlust ja isegi vere tunnustaja surma kuulutab Kristus oma jängritele.

Üks iseloomulikumaid Jeesuse sõnu on käesolevas kirjakohas: „Mina ei ole tulnud rahu läkitama, vaid mõõka.“ Sama mõte seisab Luuka ev. 12, 49, kus Jeesus räägib tulust, mida Ta on tulnud maa peale viikama. Jeesus tundis sügavasti, et tema evangelium on vastus kõigele sellele, mida inimesed harilikult häämelega kuulavad.

Nähtavasti on Jeesus juba oma vanemate kodus seda kibedat

2.
tõtt tunda saanud, et usuelus
tõe tundmise pärast sagedasti
isegi kõige lähemad omased
vastolle sattuvad ja vihavaenu
kannatada saavad. Vaenlasteks
muutuvad sõbrad ja sugulased,
kes enne kõige paremas rabe-
korras — „rahulikud“ puhkuses
elavad. Peatad tingimustel peal
Jesuse järelkäija isegi oma isa
ja ema maha jätma ja ainult
Kristusele käsku kuulama.

Inimene peab Kristust enam
armastama, kui oma vanemaid
ja lapsi.

Veel enam nõuab Luukas oma
ev. 14, 26 enese salgamist ja
omaksite vihkamist.

Muidegi teada Jesus ei taha,
et meie omakseid põlgame, sest

ta nõual oma jüngrite käest
 kõige suuremat armastust
 Joh. 13, 34-35; 15, 13. Aga teatud
 olukordadel tuleb Kristuse pärast
 nendega ümberkäija kui viha-
 meestega, see tähendab, meil ei
 või nendega midagi ühist olla ja
 peame isegi nendega võitlusse
 astuma. Samasuguseid mõtteid
 avaldab Jesus Mt. 6, 24, kus ka-
 hest isandast peame ainult
 üht tunnima, aga mitte mõle-
 maid. Samuti peame meie val-
 mis olema kõige kallimat ihu-
 liiget - oma silma ohverdama,
 kui ta meid pahandab Kristu-
 se teenistuses / Mt. 5, 29. / See üte-
 lus kuulub Jesususe kõige raske-
 mate sõnade hulka.

Joh. 13, 34-35. Ühe uue
 käsusõna annan mina
 teile, et teie üks teist
 peate armastama,
 nõnda kui mina teid
 olen armastanud, et
 teie ka üksteist peate
 armastama.

Sest samast tunnevad
 kõik, et teie minu jün-
 grid olite, kui teil ar-
 mastus on isekesis.

15, 13. Suuremat armastust
 ei ole ühelgi, kui see,
 et tema oma elu jätal
 oma sõprade eest.

Kristuse järelkäimiseks pea-

me valmis olema ka iseennast
 ohverdama ja oma risti enese
 peale võtma. Matteusele 10,38
 kõrvuti käib Markus 8,34,
 kes just nõuab enese^{enese} salgamist,
 mis peagi risti surma väärne
 on. Kristuse pärast ise enese
 ohverdamise tasuks leiab in-
 mene igavise elu.

Markus 8,35 lisab juurde,
 et meie valmis peame olema
 oma elu kaotama armuõpe-
 tuse pärast.

...elu miljonitel
 inimestel. Kuid, et seda
 kõneleb Jesus, kellel midagi
 ähvi ei ole mõõgaga, peitub
 selles lõpinata paljude täpelt
 paanikuäärsel, millest peame
 sissevõetama, et arusaada, mida
 meile rahuväest tahab öelda.

5.
Homileetiline osa.

Nii imealik, kui see ka ei ole,
rahuvürst on saanud „mööga“
kandjaks. Mitte rahust ei kõnele
Ja meile, vaid möögast.

Oleks neid sõnu rääkinud
Caesar, Aleksander Suur, poleks
selles midagi imetamise väärsel.
See oleks meile arusaadav.
Ned mehed pidanud sõdapid-
toid mööka.

Veeresid rahutuse lained, tehes
mängukanniks elu miljonitel
inimestel. Kuid, et seda
kõneleb Jesus, kellel midagi
ühist ei ole möögaga, peitub
selles lõpmata palju tähel-
panemisväärsel, millesse peame
süvenema, et arusaada, mida
meile rahuvürst tahab ütelda.

Sellega ütleb Jä meile määrata palju. Kõigepeält, et kristlane olla tähendab võidelda. Mõõk on võitluse sümbol. Jeesus on kannud mõõka, Jä on tulnud mõõka tooma, Jä on tulnud võitlema - mitte terase, vaid vaimumõõgaga.

Jeesus ei ole tarvitanud oma võitluseks terast mõõka, veel vähem lubanud seda oma järelkäijatele.

Kuid ometi, kas ei kõnele kiriku ajalugu just mõõgast? Kellele ei ilmunud siin silmade ette kõik need ususõjad oma viha ja vägivalllaga! Mõõka on tihsti usu levitamise juures tarvitatud. Mõõga abil on rüügi võimud aastasadasiid kaitsnud

kirikut, mida nad oma vöi-
nu kindlustamiseks kasutavad.

Seda kõik mõistame meie ha-
rilikult hukka. Meie teame,
et evangeeliumi vaimus on ka
hukkamõistetud kõik „pühad“
sõjad - paganate ümberpööra-
mine tule ja mõõgaga. Ka meie
kodumaa kurvas minevikus
ristiusu toomine vägivallaga, tule
ja mõõgaga on hukka mõistetud
Jesuse vaimus. Ei saa end va-
bandada Kristuse ees ükski
mõõgavend ega Jesuselt kaitset
otsida oma vägivallategudele.

Jesus ei ole Muhamed, kes usku
levitas mõõgaga ja kes lubas oma
jüngritele mõõga tarvitamist.

Kui Jesus räägib mõõgast, siis
nägi Ta elu võitlusväljana,

Kas tuleb võidelda, et vana maailma uues luua.

Kas on kunagi midagi suurt ja õilist tekkinud ilma võitluseta? Suured saavutused inimsoo edendamises tema kõrgete aadete teenistuses on teinud rahutusi, on toonud tüli ja pahandust ja nõudnud suuri ohvreid. Sest mida puhtamad on olnud püüded, mida vaimlisemad ja täielikumad on väärtused ja varad, mille järele meie igatsime, seda suuremad on raskused, mida meie ära võitma peame. Kõige suuremat väärtust looma-Jumala raha rüühi looma - on tulnud Jeesus. See on tema suur eesmärk. Kõik muu, mõök -

tülid ja rahandused on selle
sihi taotlemisel kõrvalised
nähted.

Keiser Napoleon, kes Terrel
oma eluajal pidas sõda,
ütles, et tema sõdis just
sellens, et kõiki rahvaid
ühendada üheks pereks ja
kõiki rükkid koondada
üheks keiserrüügiks, kus kätte-
võidetud oleks rahu ja hea-
kääkäik. Samuti on ütelnud
palju riigimehi, et nende sõdi-
mised on sellens, et rahu kind-
lustada. Kus üks sõda peab
ära hoidma teised? Aga ometi-
milline suur vahe on Kristuse
rahu riigi rajamise ja ilma-
rükkide tule ja mõõgaga asu-
tamise vahel. Kaovad mõõgaga

rajatud ilmariidid, kuna
 Kristuse armastusega asutatud
 Jumala riik igavesti püsi-
 ma jääb. Seda tundis
 maailma vallutaja Napoleon,
 kui ta merest ümbritsetud
 saarel aega sai ilma elu-
 kadurusest ja tühjusest jä-
 reli mõelda. „Mina ja
 Aleksander Suur oleme suured
 riigid asutanud, aga need
 on hävinenud. Aga sina,
 naatsarenlane, aatand riiki,
 mis püsib ja mis igavesti
 seisma jääb.“ Nii tunnistas
 vägev ilmariidide vallutaja
 Napoleon. Kristus aga ütles:
 „Minu riik ei ole mitte siit
 maailmast.“ Inimese igatse-
 jasse hingesse asutas Jumala

Pöög oma riigi ja rajas tema
igavesse armastuse peale, mis
seisab ka siis, kui koguilm
oma rahvaste ja riikidega
on tules hukkunud.

Milline vahe selle maailma
vägivallas võimsate, sõjariistus
seisjate riikide ja vaikse
maailma eest varjule pandud
Jumala riigi vahel! Ja ome-
ti peab see riik, mis sest hina-
sest maailmast ei ole, viimaks
kõik kuningriigid võitma.
Kuid mitte niisais, hävitava
sõjariistus, ei kahuri mürina-
ega väevõimuga ei arene Kristu-
se tuleviku riigi võidukäik,
vaid tema teurid võitlevad
teistsuguste sõjariistadega. Ja
nimelt niisuguste sõjariistadega?
Sellest kõneleb Paulus. Eev. 6, 13-17.

Kristlik kirik on kujutanud Paulust mõõgaga, ja see on nähti tabav. Mõök, mida Paulus kandis, on tunnustatud sõjariist kristlikus kirikus.

Mis oleks evangeeliumist ja kristiusust saanud, kui Paulus poleks võidelnud selle mõõgaga? Kui ta Jeesuse loodud vabadust ei oleks kaitsnud Juudarahva kitsarinnaluse ja teiste Jumalariigi vaenlaste eest. Mis oleks hiljem kristlikust kirikust saanud, kui ei oleks leidunud mehi, kes oleks võidelnud teava mõõgaga, kes pramid Kristuse vaimu jälle kord vägevalt lehvima - usupuhastuse aja-järgus. Need inimesed, kes

Es. 6, 13-14. Sellepärast võtke kõik Jumala sõjariistad kätte, et teie võite vastu panna kurjal päeval ja võite süüma jääda, kui teie kõik seate ära teinud.

Sellepärast mis, ja teie riided olgu tšiga kui mõõga ümber pandud, ja ehitage endid õiguse raudriidega.

Ja kingad olgu teil ja las, et teie valmis olete raha rõõmest sõnumet kuulatama.

Kõige enamiste võtke usk kiilp kätte, mis ka teie võite ära kustutada kõik tšigeda kuradi tulised nooled.

Ja võtke õnnistuse raudkäär ja vaimumõök, see on Jumala sõna.

Milmine ja mõök ole?
Ev. 6. 13. 14. vajalik teie
Selts!

13.

ei armasta usulisi vaieldusi ja võitlus,
kes alati tahavad „pukkuist“ pidada,
võiks kord selle üle järele mõelda,
mis küll ristiusust oleks saanud, kui
need „tülitoojad“ oleks puudunud.
Kes Kristuse mõõka ei tarrista,
kes laiska rahu armastab, see
on Kristuse vaimule kauakaevaja,
see ei ole väärt kandma suure
võitluse nime. Mis peaks küll maad-
ilmast saama, kui sarnased
„rahunõudjad“ teda juhtima hak-
kaks, kes kõige pühlikumalt esmale
hoiavad vaieldustest ja kokkupõrgetest
teistega, kes igapäevale püüvad meele
järele olla, kes osavad on iga teule
järele oma mantlit pöörama ja
oma libeduse ja lahkusega igal-
pool kiitust otsivad. Kas võime
sarnaseid rahunõudjaid esmale
eskujooks võtta?

14.
On ju väga hea elada ilmas, vaikselt
rahus. Ütle „jaa“ seal, kus peakid
ei ütlema, kus peakid rääkima,
- seal ära avalda oma seisukohta.
Kuule rahulikult teiste mõtted ära
ja ütle lõpuks: „Ma arvan ka seda
sama.“ Kas aitab sarnane ilma
tõeta ja tuumata, vaimita ja
eluta, vale väga varieerlik väli-
ne vorm elu edasi viia ja rahu
alal hoida, kas sarnased maska-
rijad ei seisa viimati selle tõe ees,
et nad on ära tuntud?

Kord langeb kate, mis saab siis?
Ynetu on see nägu, kes katet
kandnud. Elu ei ole näokatte pi-
du! Sellepärast maskid eest!
See ei pea min^{leugupidajast} „näokatte“ vastu
tõstma, kui näeme, et nii mõned-
ki näokattega mehed on jõudnud
haljale oksale ja tähtsatele koh-

kohtadele, mitte ainult poliitilises, vaid ka usulises elus. Kristusele ja tema riigile võivad sarnased mehed kasu asemel ainult kahju tuua. Iest Jumala rahu võib olla ja seista ainult Kristuse mööga läbi, olgu see üksiku inimuse ehk rahvaste elus, kui patt ja kurjus on ära löigatud. Jeesus ei tulnud rahu tooma, et patul ja ülekohtul oleks soodsad tingimused edasi kasvada.

Ta ei tulnud, et käia kuldset kesktud, et luua kompromisse, et valget ja musta halliks värviks teha. Ei, Jeesus teadis väga hästi, et valgus ja pimedus ei sünni ühte, siis on kõik tume ja hall.

Jeesuse sõnumst paistab välja see paratamatus, mis toob tuli maa peale, mis kui lõhe tungib ikka

edasi, sellele ei ehita Jeesus silda. See
peab nõnda olema, kuini kõik m
ära võidetud Kristusele.

Alga, mu sõbrad, kas tülid ja paham
dused, mis sünnivad kirikus, riigis
ja perekonnas on igakord kui para-
lamatus, millele ei saa silda üle
ehitada, kas need tülid on kasva-
nud vätja Jeesuse vaimust, või on
seal muud põhjused? Kui ei,
siis on Kristus süüdi meie kiriku-
elus, ta on meie riigiparagaadi
lonkama pannud ja mis kõige halvem
meie perekonna elu tülide pesaks
muutnud. Kui uurida erapooletult
tülisi, kui otsime „õigeli“ piinnale
viidud tülide põhjusi ja juuri,
siis näeme, et ka usulistes küsi-
mustes ja tülides kiriku ja
koguduste elus ei juhi igakord

17.
Jeesuse armastus ega ka Jeesuse mõök,
raid tihti isiklik mõök, küllro süda
ja armastamata meel. Rääkimata
muudest külidest ja pahandus-
test riigis ja perekonnas, kus iga-
sugune "õige pind" puudub, mis
tekitab viha mõõgast - nõnda
nimetatud "sestijonnist." Sellest
peame hoidma endid, et meie
sarnaseks tülitoojaks ei saa,
nagu see esile tuleb meie rahva-
luulest väljakannanud hingeelu-
peegeldusest Kalevipoja juures,
tema mõõga liigu-joomisel Toome
sepa perekonnas.

Kõige hirmsam on aga see, et ta
hääks otstarbeks muretsitud mõõ-
ka, karvitab süüta verevalams-
seks, tappes sepa poja. Kalevi-
poja kannul käib needmine, mis
teda tabab Kääpa jõel.

Jõkke kukkunud mõõn lõikab tal mõ-
lemad jalad alt ära.

See needmine käib ka tänapäeval
kui vari kõigi nende kannul, kes
Kristuse mõõga on ära vahetanud
saatana omaga, vihaga ja vaenuga,
mis tulevad kurjast karalast sü-
damest. Kui mitte igakord sarnaselt
ei hävita viha mõõn nende elu, siis rüü-
sub ta omelt neilt Jumala rahu, mis
ülem on kui meel ja mõistus, mis on
kõigepeält meie igavese elu püha
pant. Neid on palju, kes on kaota-
nud Jumala peale rajatud iga-
nese elu, kes seda alaväärtuslikku,
patlikku elu hoiavad kõrgema elu
hävitamiseks. Kesaga oma elu ära kao-
tab Jeesuse pääst, see leiab selle pare-
ma elu Jumalal, kelle sees ju meie
liigume ja olime. Elu on ainult
Jeesuses.

Tema on meie kõrgem elu. Selle elu
 sisse viib meid Kristuse rist ja ta
 risti kandmine, mis puhastab ja
 pühitseb meid sellele uuele elule
 Issandas. Uue elu alus on aga ar-
 mastus, see õige Kristuse meelsus.

Nii perekonna kui ühis-elus, nii
 laste ja vanemate vahel valitsev
 armastus kasvab välja just Jeesu-
 se armastusest. Jeesuse läbi oma-
 vad vanemad lapsi ja lapsed
 vanemaid. Sõber leiab Issandas
 omale sõbra. Siis on Jeesus meie
 elus A ning O, esimene ja viim-
 ne. Aga kuidas on võimalik se-
 da kätte saada? Kas ei ole
 meid tuhanded niidid maailma
 külge, mida tuleb läbi lõigata?
 Isegi perekonna liigete suhted
 tulevad katkestada, kui seda
 Jeesus nõuab. Rääkimata muu-

20.
dest ühendustest maailmaga, kus
Jeesus meid puudub. Ka kõige
suuremates pingetustes, töös
ja talitustes ja oma meelest
tähtsates ettevõtetes, oleme
saamatud ja jõuetud, kui
Jeesus omas väimuse ja väes
meid ei aita ja oma vabasta-
va mõõgaga ei võida meie
vaenlasi, kes meie tööd takis-
tavad ja edu halvavad. Omalt
poolt aga peame valmisolema
selle sihi saarutamiseks. Ka
suuremaid ohvreid kandma.
Kui Jumal seda nõuab, isegi
oma elu jätma. Kristuse mõõga
kõigekõrgem ülesanne on see, et
ta peab ära surmama „vana
Aadama.“ Kui meie seda oleme
otsustanud eneste juures, siin on
õige võitlusväli ülesleitud,

siis ei ole meil aega pidada „laiska“
 rahu. Sarnane võitleja inimene
 tunneb, kuidas kõik temas keeb ja
 käärib. Temas valitseb liikumine
 ja otsimine. Taroetuse eest hoiat-
 ab meid Jesus, see võib vale rahus
 saada, nagu see kirjatundjate
 ja variseeride juures oli. Säärane
 rahu peab kaduma. Ja see kaob.
 Lihameele ja maise rahu asemele
 tuleb rahutus, tüli ja pahandus.
 Kus ilal sarnane vale rahu valit-
 ses, Jesusse ilmudes kadus kõik
 see korraga. Käed haaravad kivi-
 de järel, millega tahetakse Jee-
 susele visata, tõusevad rusikad,
 et lüüa Jesusst... Need on pildid
 mis saadavad rahuvürsti Tema
 tee peal.

Inimesed, kes nägid und Jumala
 rahust, said ülesäratatud töö-
 likkusele.

Rahatud, kes alanduses otsivad
jumala rahu - kõrge mat elu, leidsid
selle jesususe mööga läbi. Nad võit-
lesid kuni punitav koit neile
kuulutas võita pimeduse üle.

Maailmas on praegugi pimedust.
Inimese südames palju kurjust.
Millal võidak jesus maailma? Paristab
nagu oleks jesususe möök nüüriks
läinud, evangeliumi vägi otsa saa-
nud. Pattu on küll ilmas, aga vä-
he patuseid, kes oma patte tunne-
vad. Jumal anna meile õiget enese-
tundmist. Ärata meid tõelikkusele,
tee meid alandlikkudeks, et sinu poja jesususe
vainu möök võiks meist läbi tungida, sur-
maks meid patule ja viiks võidule-
üles tõusmise uuele elule. Kui meie süda-
mes on sarnane palve, siis saame tunda
evangeliumi väge ja näeme jesususe
teravat mööka tema võidukaigul
inimeste ja rahvaste elus.

Kord toonud kuigi naine vana mõõga kunnide
 pealiku Attila kätte, kes viiendal sajandul
 Euroopat laastas. Targad kuulutanud
 Attilale, et ta selle mõõgaga võidab terve
 maailma. Nad eksisid. Vähe hiljem
 kaotas vägev pealik otsutava lahingu
 Katalaunia väljadel. Kristuse
 mõõgale on antud samasugune lootus.
 Kuid see lootus meid ei peta! Seda on
 annud Jumal! Kristuse riik valdab maa-
 ilma. Ja Kristus valitseb, kuni ta kõik
 oma vaenlased on teinud oma jalgealu-
 seks järjeks. Sellepärast kandku meid
 kindel usk, mis maailma on ära võit-
 nud Jumala tähiiste poole. Tiivustagu
 meid Kristuse vaim, kutsuge üles
 vahvale võitlusle meie kiriku lipulaul!
 „Üks kindel linn ja varjupaik“ ja
 töömustagu meid ähine lootus:
 Amen, Jeesus, sinuga tahan ilmas
 võidelda. Viimne võit on Jeesuse ja
 ta armsa Siioni!

Aamen.

Auhinnatöö
370404
i